

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

31 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Iurie Diaconu și Victor Boico

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul Procuraturii de Circumscripție UTA Găgăuzia Gheorghieva Fedora, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 15 februarie 2022, în cauza penală în privința lui,

Gadjiev Constantin XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 16.09.2019 – 17.11.2021;

Instanța de apel: 14.12.2021 – 15.02.2022;

Instanța de recurs: 12.05.2022 – 31.10.2022.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești din 17 noiembrie 2021, inculpatul Gadjiev Constantin a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, pentru săvârșirea căreia, cu aplicarea prevederilor art. 75, 78 Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i-a fost numită pedeapsa penală sub formă de 4 (patru) luni închisoare, cu executarea pedepsei în instituție penitenciară de tip semiînchis, conform art. 72 alin. (3) Cod penal.

În conformitate cu art. 85 alin. (1), art. 90 alin. (10) Cod penal, la pedeapsa pe prezenta cauză sub formă de 4 (patru) luni închisoare, totalmente a fost adăugată pedeapsa neexecutată în baza deciziei Curții de Apel Comrat din 01.10.2019, sub formă de închisoare pe termen de 5 (cinci) ani și i-a fost stabilită pedeapsa definitivă în baza unui concurs de infracțiuni sub formă de 5 (cinci) ani și 4 (patru) luni închisoare, cu executarea pedepsei în instituție penitenciară de tip semiînchis.

A fost aleasă măsura de reprimare în privința lui Gadjiev Constantin sub formă de arest preventiv, din momentul reținerii până la intrarea în vigoare a sentinței.

2. Pentru a se pronunța cu sentința în cauză, instanța de fond a constatat că, inculpatul Gadjiev Constantin este învinuit în faptul că noaptea de pe 20 iunie 2019 spre 21 iunie 2019, aflându-se în or. Vulcănești, str. XXXXX, a pătruns în casa cet. Pogorelov Pavel amplasată pe adresa XXXXX, de unde pe ascuns a sustras telefon mobil de model „Xiaomi”, la preț de 3 899 (trei mii opt sute nouă și nouă) lei și mijloace bănești în sumă de 105 (una sută cinci) lei, cauzând totodată prejudiciu material considerabil părții vătămate Pogorelov Pavel, în suma de 4 004 (patru mii patru) lei.

Astfel, Gadjiev Constantin prin acțiunile sale intenționate a comis infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal – *furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

2.1. În cadrul ședinței de judecată din 09 decembrie 2020, inculpatul Gadjiev Constantin a depus cerere de examinare a cauzei în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate la etapa urmăririi penale, deoarece inculpatul recunoaște vina în cele imputate, cererea fiind admisă prin încheierea judecătorei din 09.12.2020.

3. Nefiind de acord cu soluția adoptată de către prima instanță avocatul Dandăș Veaceslav în numele inculpatului a depus cererea de apel, în care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a-i stabili inculpatului o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și a revoca măsura de reprimare ce i-a fost aleasă sub formă de arest preventiv, eliberându-l de sub strajă în sala de ședința de judecată (f.d. 217-219).

Apelantul a indicat în cererea de apel că prima instanță nu a ținut cont de toate circumstanțele cauzei și a aplicat inculpatului o pedeapsă prea aspră, or, ultimul a recunoscut vina în cele imputate și se căiește sincer de cele comise.

De asemenea, apărătorul a menționat că prima instanță incorect prin hotărârea pronunțată a indicat că se va calcula pedeapsa începând cu 17 noiembrie 2021, și a stabilit ca măsură de reprimare „arestul preventiv”, or, instanța nu își motivează poziția sub acest aspect.

3.1. Pe 15 februarie 2022, inculpatul Gadjiev Constantin a depus o cerere prin care a solicitat să fie aplicată în privința acestuia Legea RM nr. 243 din 24.12.2021 „Cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova” și de a înceta în privința lui cauza penală, eliberându-l de sub strajă (f.d. 238).

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 15 februarie 2022, a fost admis din alte motive apelul declarat de către avocatul Dandăș Veaceslav

în numele inculpatului Gadjiev Constanyin, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează.

„Procesul penal pe cauza dată să fie încetat în baza articolului 2 Legea RM nr. 243 din 24.12.2021 „Cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova” prin care procesul penal pe cauza dată să fie încetat în baza articolului 2 Legea RM nr. 243 din 24.12.2021 „Cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a conchis că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului și just a calificat acțiunile acestuia în condițiile legii, care era în vigoare la momentul săvârșirii faptei și emiterii sentinței.

În cadrul examinării cauzei în instanța de apel, inculpatul Gadjiev Constantin și avocatul acestuia au solicitat încetarea cauzei penale în privința inculpatului în baza Legii RM nr. 243 din 24.12.2021 *„Cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”.*

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că există temeiuri pentru a aplica în privința inculpatului Gadjiev Constantin amnistia și încetarea procesului penal pe prezenta cauză penală în privința lui în legătură cu adoptarea Legii RM *„Cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”* nr. 243 din 24.12.2021.

După cum rezultă din materialele cauzei, inculpatul Gadjiev Constantin este învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, care conform art. 16 Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave.

Astfel, sancțiunea art. 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, prevede pedeapsa sub formă de amendă în mărime de la 650 până la 1350 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității pe termen de la 180 până la 240 lei, sau închisoare pe termen de până la 4 ani.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a conchis că nu există careva limitări pentru aplicarea actului de amnistie, indicate la art. 6 Legea nr. 243 din 24.12.2021 *„Cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”* în privința lui Gadjiev Constantin.

De asemenea, instanța de apel a menționat că inculpatul Gadjiev Constantin a manifestat căință activă în cadrul procesului penal, fapt ce se confirmă prin materialele cauzei, totodată inculpatul în instanța de apel a depus cerere în formă scrisă privind aplicarea în privința lui a prevederilor Legii RM nr. 243 din 24.12.2021 *„Cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”.*

În legătură cu cele expuse, instanța de apel a susținut că sentința urmează a fi casată în întregime. În conformitate cu art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală, în cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit. În conformitate cu prevederile art. 275 p. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia.

Ținând cont de cele expuse, instanța de apel a stabilit că inculpatul întrunește condițiile stabilite de art. 1 alin. (1) Legea RM nr. 243 din 24.12.2021 „*Cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova*” și există toate temeiuri pentru a înceta procesul penal în privința acestuia.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală solicită casarea deciziei cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În susținerea celor solicitate, recurentul invocă că în conținutul prevederilor art. 391 Cod de procedură penală temeiul de încetare - intervenirea amnistiei - nu se regăsește, iar existența circumstanțelor care exclud urmărirea penală la fel nu include amnistia ca temei de încetare, prin urmare unica soluție era ca instanța de apel să aplice prevederile prevăzute de art. 389 alin. (4) Cod de procedură, și să pronunțe o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și liberarea de la executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de către recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că este pertinent în speța dată temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele

pe care se întemeiază soluția și-a găsit confirmarea în cauza dată, invocând în acest context următoarele.

Potrivit art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

Conform art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

În corespundere cu art. 414 alin. (1), (2), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Totodată, conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale. Potrivit art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

Astfel, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Potrivit art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit amnistia. Conform art. 285 alin. (2) și (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod.

Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Potrivit art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. Conform art. 332 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 285 alin. (2), instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă: *descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.*

Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

Conform art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, dar îl liberează de pedeapsă pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este obligată să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței.

Potrivit art. 396 pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova,

aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, rejudicând cauza conform regulilor generale, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (pct. 4. din decizie):

a) dispunând, neclar, în dispozitiv că „*Casează sentința Judecătoriei Comrat, sediul Vulcănești din 17 noiembrie 2021 pe cauza penală în privința lui Gadjiev Constantin XXXXX, și emite pe cauză o nouă hotărîre, prin care procesul penal pe cauza dată să fie încetat în baza articolului 2 Legea RM nr. 243 din 24.12.2021 „Cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova” (în vigoare de pe 31.12.2021)”, nu a respectat procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzută de normele Codului de procedură penală, enunțate supra.*

Astfel, consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8) , 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală), prima instanță și instanța de apel (art. 413 alin. (1), art. 415 alin. (1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea sentinței sau deciziei, de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

În același timp, legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (*sentința de încetare a procesului penal*), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, cât, de altfel, și a prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (*art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală*), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (*instanței de apel*) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (*art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală*).

Lecturând decizia instanței de apel, Colegiul penal lărgit notează că instanța nu a verificat și apreciat probele administrate în respectiva cauză penală și nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul de pe rol, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3. din prezenta decizie, cât și în felul și esența în care acestea au fost enunțate, în special în latura pedepsei penale.

Astfel, împrejurările enunțate relevă, în mod clar și evident, că instanța de apel nu a judecat apelul în conformitate cu rigorile prevăzute de lege, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu

prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul Procuraturii de Circumscripție UTA Găgăuzia Gheorghieva Fedora, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 15 februarie 2022, în cauza penală în privința lui *Gadjiev Constantin XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac, pronunțată integral la **13 decembrie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana

Diaconu Iurie

Boico Victor